

NOVÁČIKY *Chemik*

• Mesačník regionálnych zaujímavostí • jún 2007 • číslo 6 • ročník 8 • zadarmo •

Musíme držať krok s vývojom vo svete

strana 2

Znížili sme NCHZ ceny za služby

strana 4

Trinásty titul pre vodných pólistov

strana 8

Nový prístup k predaju výrobkov

Po vstupe nového investora pripravil nový manažment podniku viacero organizačných a reštrukturalizačných zmien. V roku 2006 a 2007 odhalilo vedenie spoločnosti rezervy v oblasti znižovania nákladov a zvyšovanie hotovostných tokov a rozhodlo

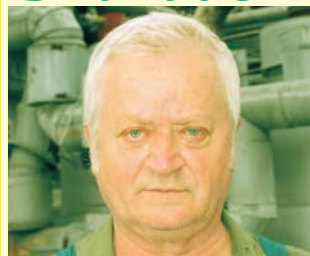
o uskutočnení projektu reštrukturalizácie obchodného úseku. Spoločným cieľom týchto zmien je vytvorenie novej organizačnej štruktúry obchodného úseku s využitím najlepších praktík, s prihliadnutím na nákladovosť a efektívnosť v oblasti riadenia

obchodných vzťahov. V organizačnej štruktúre platnej od 1.1.2007 bol v obchodnom úseku vytvorený nový odbor logistiky a dopravy, do ktorého boli začlenené oddelenia: železničnej dopravy správa, údržba železničnej vlečky, oddelenie dopravného dispečingu - manažment flotily osobných automobilov, oddelenie logistiky a cestnej dopravy a oddelenie spracovania dokladov a colnej deklarácie. Reštrukturalizačný tím, zostavený z pracovníkov obchodného úseku a konzultantov firmy Process management postupne pripravil rozbor a analýzy procesov nákupu, predaja a logistiky s podrobnou špecifikáciou a definovaním strategických činností, operatívnych činností a úzkych miest procesov. V tejto časti boli sledované výkony a činnosti zamestnancov a identifikovanie prípadných duplicit pri ich zabezpečovaní. Aj keď hlavným cieľom nebola úspora zamestnancov, v projekte bola hodnotená ich výkonnosť a profesionalita. Výsledkom tejto fázy projektu bol návrh nových procesov a následne aj novej organizačnej štruktúry.

(Podrobnejšie čítajte na 3.strane)

Pokračujeme v predstavovaní vyznamenaných pracovníkov počas Dní NCHZ.

Kamarát s karbidom

▲ Milan Oršula

Pyrolýzna škola

▲ Laco Miština

Profily pracovníkov čítajte na 5. strane.

Rozhovor s obchodným riaditeľom Marekom Rattajom

Chceme tu vybudovať moderné logistické centrum

- Na vašom úseku sú nové pozície produktový manažér a junior manažér. Prečo boli vytvorené?

Základným cieľom bolo vytvoriť skupinu obchodníkov (produktových manažérov), ktorí budú vytvárať, rozvíjať a konkretizovať vzťahy s obchodnými partnermi v oblasti predaja výrobkov ako svoju hlavnú, strategickú činnosť a odbremeníť ich od operatívnych výkonov. Tím produktových manažérov bude väčšinu času cestovať, navštevovať obchodných partnerov a vyjednávať v prospech NCHZ. Samozrejme, je nevyhnutné, aby sa táto skupina priamo zúčastňovala programu riadenia výroby a dispečingu. Pre lepšiu komunikáciu, operatívnosť a predovšetkým výchovu budúcich obchod-

níkov, bude mať každý produktový manažér prideleného junior manažéra, ktorý bude pre neho pripravovať podklady, zúčastňovať sa na všetkých rokovaniach a bude tiež styčným dôstojníkom medzi ostatnými útvarmi obchodu a výroby. Skupinu produktových manažérov budem riadiť priamo, a podľa uváženia vstupovať do rokovaní s obchodnými partnermi.

- Ako budú zabezpečované služby odbytu a zásobovania?

Po uzavretí dohody zmluvných strán prejde agenda na odbor logistiky. Oddelenie realizácie predaja a nákupu bude zabezpečovať plynulosť dodávok surovín, tovarov a odbyt podľa podmienok stanovených v zmluvách a objednávkach,

(Pokračovanie na 3.strane)

Dni NCHZ 2007

Pozvánka

Dni NCHZ 2007

Dňa 30. júna 2007 o 19.00 hod.

sa v Športovej hale v Prievidzi uskutoční pre pracovníkov NCHZ

2. slávnostné stretnutie s názvom „Dni NCHZ“,

spojené s ocenením najlepších pracovníkov.

Slávnostný galaprogram bude moderovať nám už veľmi dobre známy Štefan Skrúcaný a v kultúrnom programe vystúpia: Robo Kazík, Pavol Hammel, Dalibor Janda, Marcel Palončík, Anita Soul, IMT Smile, Lucie Bílá.

Súčasťou Dní NCHZ bude **Deťská párty**, ktorá bude pre deti zamestnancov NCHZ v Športovej hale Prievidza o 13.-tej hodine s nasledovným programom:

Viktor Václav, Majster „N“, Štefan Skrúcaný, Lucie Bílá, Sokoliari AQUILA a rôzne atraktívne súťaže pre deti. Vstup voľný.

Srdečne Vás pozývame a tešíme sa na spoločné stretnutie.

Stalo sa ...

❖ **Exkurzia študentov STU Bratislava**, z katedry chemických strojov a zariadení. So študentmi a pedagógmi sa stretli generálny riaditeľ Ing. Róbert Štofko a riaditeľ úseku právneho, kontroly a ľudských zdrojov JUDr. Ing. Marián Karkuš, ktorí ich informovali o akciovej spoločnosti a jej podnikateľských zámeroch. Navštívili aj vybrané prevádzky všetkých závodov. Najviac ich zaujala výroba karbidu vápnika kde mali možnosť oboznámiť sa s prípravou surovín, s prevádzkou karbidových pecí a následného spracovania karbidu pre balenie, expedíciu a s výrobou acetylénu. Študentov zaujímali aj možnosti uplatnenia v rámci spoločnosti.

❖ **Stretnutie riaditeľa úseku právneho, kontroly a ľudských zdrojov JUDr. Ing. Mariána Karkuša** so zamestnancami, ktorí do spoločnosti nastúpili v rokoch 2003 - 2006 ako absolventi po skončení vysokoškolského štúdia. Zo 16 prijatých ich v zamestnaneckom pomere zotrvalo 10 a všetci pozvaní prijali pozvanie. Cieľom stretnutia bolo vzájomné spoznanie sa, získanie informácií o ich pôsobení a naplnení predsavzatí o svojom uplatnení v rámci spoločnosti. Prítomní hodnotili pozitívne svoje doterajšie pôsobenie, poukázali však aj na potrebu zlepšenia komunikácie medzi útvarmi, riešenie ich mzdovej situácie, potrebu nákupu niektorých nových prístrojov a pod.

❖ **1-dňový odborný seminár** zameraný na témy použitie štatistických metód pre vyhodnocovanie analytických výsledkov; plynová chromatografia; trendy v oblasti separačných metód. Seminár sme organizovali v spolupráci s ústavom analytických metód FCHPT STU Bratislava. Účastníci v závere seminára vyhodnotili jeho náplň a prínos pozitívne s tým, že získané vedomosti využijú vo svojej praxi na konkrétnom pracovisku. Verím, že dnes už môžeme hovoriť o tradícii v organizovaní odborných seminárov na aktuálne témy, ktoré v spolupráci s jednotlivými ústavmi FCHPT STU Bratislava a katedrou metalurgie železa zlievarenstva HF TU Košice, organizujeme každoročne už od roku 2005.

PhDr. Mária Oršulová
oddelenie rozvoja ľudských zdrojov

Stúpajúci trend v predaji TIPA 85

Predaj TIPA 85 dosiahol v roku 2006 historické maximum s medziročným nárastom tržieb takmer 10%, pri celkových výnosoch z predaja výrobu vo výške 315,6 mil. Sk.

TIPA 85 (triizopropanolamín) je jedným z hlavných produktov organickej a malotonážnej chémie v NCHZ. S jeho výrobou sa v NCHZ začalo v roku 1996 na základe spolupráce s americkou firmou Grace, ktorá využíva TIPA 85 najmä v stavebníctve. Používa sa ako prísada na zlepšenie vlastností mletia cementov, ale môže sa použiť aj v kozmetickom priemysle ako zvláčňovač mydiel a šampónov.

Medzi hlavných odberateľov TIPA 85 patria najmä európske destinácie firmy Grace, kde v súčasnej dobe pokrývame ich potrebu na 98%. Ide najmä o závody v Španielsku, Taliansku, Veľkej Británii, Francúzsku a v posledných rokoch aj v Turecku.

V zimných mesiacoch, keď sta-

vebníctvo v Európe stagnuje smeruje náš export tohto produktu najmä do zámorských destinácií firmy Grace v Brazílii, Argentíne, Chile, Juhoafrickej republike a Spojených arabských emirátoch. V posledných rokoch na predaj do týchto destinácií nepriaznivo vplyva najmä vývoj kurzu amerického dolára a rast cien

prepravy zámorskými lodnými linkami. Dalším hľadiskom, ktorý ovplyvňuje predaj je dlhší dodací čas. Preprava tovaru z nášho závodu ku konečnému spracovateľovi trvá 3 až 4 týždne, čo sťažuje plánovanie objednávok našim klientom, ale aj nám často komplikuje plánovanie objemu výroby v jednotlivých mesiacoch.

Jedným z riešení týchto problémov by mohlo byť rozšírenie našej skladovacej kapacity, keďže v dnešnej dobe máme k dispozícii zásobníky len na cca 100 ton produktu, čo predstavuje rezervu len na 4-5 dňovú výrobu.

Ing. Martin Petráš, ved. sekcie predaja organickej chémie

Tri otázky ekonomickému riaditeľovi NCHZ Ľubomírovi Vačokovi

Musíme držať krok s vývojom vo svete

■ **Na čo myslíte pri pohľade na kurzový lístok?**

Na jednej strane ma to teší ako občana SR, pretože na tom získava. Občanovi sa totiž v dôsledku prípadného lepšieho konverzného kurzu slovenskej meny pri zavedení eura lepšie zhodnotia jeho príjmy aj úspory. Zároveň sa zlacňuje dovážaný tovar, ktorý sa stáva dostupnejším, čo však vytvára tlak na infláciu. Na druhej strane má posilňovanie koruny negatívne dôsledky pre exportérov. Trpia tým najmä pôvodcom slovenských exportérov, čo je aj prípad Nováckych chemických závodov a.s., ale už menej zahraničné firmy pôsobiace na Slovensku. Tie si vedia kurzové dopady ošetriť iným spôsobom. Na druhej strane pre importérov je výhodou, že silnejšia koruna im umožňuje lacnejšie realizovať ich dovozy. Posilňovanie koruny môže pre niekoho znamenať zníženie miery zisku podniku, a dokonca môže pôsobiť až likvidačne.

■ **Má tak exportne zameraná firma ako sú NCHZ možnosti**

ako minimalizovať vplyvy silnejúcej domácej meny?

Jednoznačne áno. Môžeme napríklad využívať produkty bánk alebo finančných spoločností pre poistenie kurzového rizika. Je tu však otázka, či náš podnik vyrieši problém tak, že na ňom zarobí alebo prerobí, keďže všetko niečo stojí a minimálne je za tým aj nejaké riziko. Tomuto je možné predísť prirodzeným hedgingom,

t.j. vybilancovať našu stranu Aktív so stranou Pasív podľa príslušných kurzových mien.

■ **Aké vnútorné rezervy vidíte na to, aby boli NCHZ dostatočne konkurencieschopné aj pri takomto, pre firmu nepriaznivom vývoji?**

V súčasnosti v podniku prebieha proces podrobného analyzovania a hľadania týchto rezerv. Jeho výsledky môžu mať rôznu váhu. Od minimálneho, cez významný, až po strategický dopad na situáciu podniku. Som však presvedčený, že rezerv bude v blízkej budúcnosti menej a budeme sa môcť venovať veciam, ktoré pomôžu ešte viac zvýšiť kredit nášho podniku v očiach našich obchodných partnerov, bánk a finančných inštitúcií.

Našou úlohou je však stále sa zlepšovať, pretože vývoj vo svete napreduje, technológie sú viac sofistikovanejšie, nároky na kvalitu vyššie, požiadavky obchodných partnerov náročnejšie a treba myslieť aj na konkurenciu. My chceme s týmto trendom držať krok.

- sm -

Ďalší významný krok k zlepšeniu ovzdušia

Od začiatku tohto roku je v prevádzke zariadenie na odstraňovanie ortuti z vodíka, ktoré bolo spustené v rámci stavby „Demerkurizácia vodíka“. Je to pre NCHZ ďalší významný krok v ekologizácii našich výrobných zariadení.

Výstavba sa začala v auguste minulého roku a už v januári sme mohli pristúpiť k uskutočneniu skúšobnej prevádzky zariadenia. Takýto krátky termín realizácie sa podarilo dosiahnuť úzkou spoluprácou firmy ATEKO a.s. a pracovníkmi OSR, OIV a Závodu chémie.

V priebehu skúšobnej prevádzky boli garantované parametre technológie dosiahnuté hneď po uvedení

zariadenia do chodu a do dnešného dňa sa nevyskytli na zariadení žiadne poruchy.

Realizáciou tejto stavby sa NCHZ podarilo významne znížiť straty ortuti v produktoch z elektrolýzy a tým sa priblížiť k hodnotám, ktoré dosahujú naši konkurenti v Európe. Tento krok je významný aj z pohľadu budúcnosti našej elektrolýzy, pretože sme sa takto priblížili k dobrovoľnému záväzku členov združenia Eurochlor trvale znížiť straty ortuti pri prevádzke amalgámových elektrolýz.

Samotná demerkurizácia prebieha v dvoch stupňoch. V prvom sa vodík vychladí na 4°C a v ďalšom sa

odstráni zbytková ortuť na aktívnom uhlí Silcarbon SQ 21 na hodnotu pod 0,01mg/m³.

Táto úroveň obsahu ortuti spĺňa najprísnejšie ekologické kritériá a umožní použitie vodíka na výhodný predaj, prípadne jeho ďalšie spracovanie napríklad aj v potravinárskom priemysle. Z hľadiska súčasného použitia vodíka pre výrobu pary je toto riešenie aj významný krok k zlepšeniu ovzdušia.

Stavba bola zrealizovaná v spolupráci so spoločnosťou Air Products, ktorí v rámci ďalšej etapy pripravujú realizáciu plniacej stanice vodíka v našom podniku.

OSR

Rozhovor s obchodným riaditeľom Marekom Rattajom

Chceme tu vybudovať moderné logistické centrum

(Dokončenie z 1. strany)

v súlade s aktuálnym stavom výroby a dostupnosti zdrojov, ako sú obaly, zásobníky, požadované typy prepráv. Ide o veľmi dôležitý proces, ktorý bol riadený decentralizovane. Našou ambíciou je vybudovať silné, moderné logistické centrum.

- **Jedným z hlavných cieľov je centralizácia nákupu a súvisiacich procesov. Ako je zastúpený tento cieľ v realizovanej zme-ne?**

Doterajší proces nákupu, okrem nákupu surovín a niektorých tovarov prebiehal decentralizovane, pod všetkými útvarmi NCHZ, čo prináša procesné a riadiace nedostatky. Decentralizované riadenie nákupov prináša nejednotné postupy a metodiku, duplicitné nákupy a zvyšovanie operatívnych nákladov. Absencia centrálného riadenia decentralizovaných nákupov neumožňuje vedeniu centrál-

nu kontrolu nákladov a priebeh nákupu. V novej štruktúre bude nákup surovín, tovarov, služieb a investícií riadiť odbor centrálného nákupu. Pri-

nosom nového systému je najmä zníženie nákladov v dôsledku agregácie, ľahšia riaditeľnosť a kontrola procesu a ľudí, ľahšie zdokumentovateľný proces, jeden jasný komunikačný kanál v rámci spoločnosti a rovnako aj smerom k dodávateľom, transparentné zdokumentované kolektívne rozhodnutia, transakčná efektivita, synergické efekty z multifunkčných tímov obstarávania, t.j. zdieľanie vedomostí v tíme zloženom z technických a ekonomických špecialistov, zástupcu útvaru žiadateľa a pracovníkov nákupu, zodpovedných za prípravu a realizáciu výberových konaní a v neposlednom rade priamy dohľad vedenia na proces. Navyše, obchodný úsek bude mať vlastný kontroling, ktorého výstupy umožnia lepšie riadiť, vyhodnocovať a optimalizovať obchodné procesy, ako aj identifikovať a eliminovať možné riziká vyplývajúce z obchodnej činnosti. - pv -

Nový prístup k predaju výrobkov

Od 1. júna 2007 pracuje obchodný úsek v úplne novej podobe. Po dôkladnej analýze minulého stavu uviedlo vedenie spoločnosti do života projekt novej organizačnej štruktúry. Od reštrukturalizovaného úseku očakáva firma nový prístup k systému predaja svojich výrobkov a riadenia vzťahov so zákazníkmi, o čo by sa mali postarať produktoví manažéri. V práci by im mali pomôcť junior manažéri, ktorí sa budú zúčastňovať spolu s produktovými manažermi celého procesu a priamo v praxi by tak mala prebiehať výchova nových obchodníkov. Vytvorením oddelenia obchodného kontrolingu získa obchodný riaditeľ dvojitú kontrolu riadenia procesu. Kontroling zároveň umožní presnejšie riadenie marže jednotlivých výrobkov a skvalitnenie procesu plánovania a tvorby ich cien. Novým prvkom, ktorý má šetriť peniaze je aj centralizácia nákupu a súvisiacich procesov, ktorá prinesie agregáciu nakupovaných služieb a tovarov (okrem surovín, ktoré už sú centralizované). Konečnú fázu predaja a nákupu bude zabezpečovať odbor logistiky cez oddelenie realizácie nákupu a predaja a oddelenie dopravy. Okrem priamych úspor by nová organizácia práce mala viesť aj k zníženiu celkovej administratívnej náročnosti.

Stručné predstavenie útvarov obchodného úseku:

Oddelenie obchodného kontrolingu

- Kontrolná a analytická činnosť v oblasti predaja, nákupu a logistiky
- Spolupráca pri plánovaní nákupu, agregácii a kumulácii potrieb
- Spolupráca pri plánovaní predaja, tvorbe cien produktov, teritoriálnej stratégie a diverzifikácii

PREDAJ

- (elektrolýznych výrobkov, karbidu vápnika a technických plynov, profilov a sidingu, výrobkov organickej chémie, polymérov)
- Tvorba plánu predaja
- Riadenie obchodných vzťahov, vrátane kontroly pohľadávok a reklamácií
- Identifikácia nových obchodných partnerov, analýza trhu, sledovanie obchodných trendov
- Kontrola plnenia zmlúv a plánu expedície

- Komunikácia s výrobou, expedičnými skladmi, príprava podkladov pre expedíciu
- Tvorba podkladov pre obchodný kontroling

ODBOR CENTRÁLNEHO NÁKUPU

- Centrálné riadenie obstarávacích procesov
- Dodržiavanie záväznej spoločnej obstarávacej stratégie, transparentnosti procesu obstarávania a výberu dodávateľov
- Zavedenie spoločných postupov
- Znižovanie nákupných cien prostredníctvom agregovaného nákupu s cieľom trvalého zvyšovania kvality obstarávania, ziskovosti a konkurencieschopnosti NCHZ na trhu
- Tvorba plánu nákupu
- Organizácia výberových konaní, kontrahovanie, spracovávanie návrhov zmlúv, pripomienkovanie, schva-

- lovanie
- Realizácia prieskumov trhu, tendrov
- Spolupráca pri reklamáciách
- Komunikácia s internými zákazníkmi, dodávateľmi

ODBOR LOGISTIKY

Oddelenie realizácie predaja a nákupu

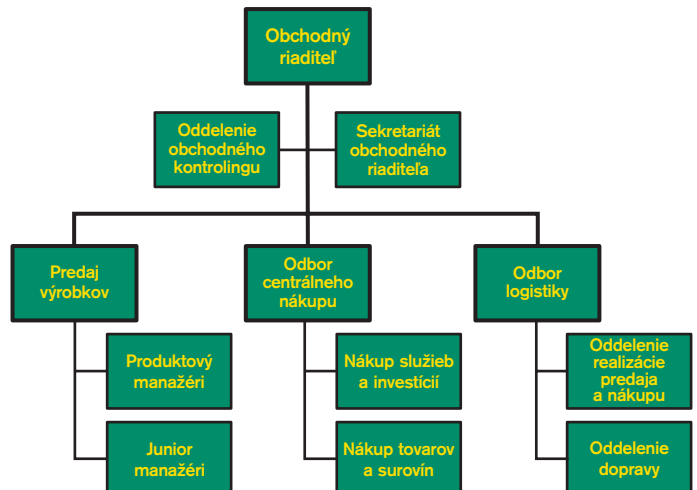
- Súčinnosť a úzka spolupráca s útvarmi predaja výrobkov, odborom centrálného nákupu, útvarmi výroby, útvarom kvality
- Zabezpečovanie ranného dispečingu za logistiku
- Spolupráca pri aktualizácii týždenného expedičného plánu
- Realizácia a sledovanie denného rozpisu prepráv
- Dispečing - riadenie a dohľad na výkonní dispečerského centra poskytovaného z externého prostredia (poskytovanie potrebných údajov pre potreby výroby, predaja a nákupu, sle-

- dovanie zásielok, pohybov vozňov, avizácia, hot line, predkladanie cenových ponúk nových prepráv, a iné)
- Kontrola cien prepráv zásielok a ich efektivita
- Operatívny nákup surovín, tovarov na základe uzavretej zmluvy, realizácia objednávok, čiastkových zmlúv
- Sledovanie pohybu vratných obalov
- Tipovanie objednávok a faktúr do podnikového informačného systému, schvaľovanie
- Uzavretie obchodného prípadu
- Operatívne vybavovanie reklamácií

Oddelenie dopravy

- Riadenie kolajovej vlečky a jej údržba
- Manažment vagónov
- Manažment flotily služobných automobilov
- Vykładka a nakładka v cestnej preprave

- pv -

ZNÍŽILI SME NCHZ CENY ZA SLUŽBY

- **Na začiatku roka ste sa zaviazali znížiť ceny voči NCHZ, ako sa vám to darí?**

Spoločnosť NCHZ Global Services znížila ceny za služby poskytované chemičke jednorázovou úpravou cenových hladín, konkrétne ich celoplošným znížením o 10 %, s účinnosťou od 1.1. 2007.

Takýto krok bezpochyby vedie k spokojnosti odberateľa. Na druhej strane však znamená zníženie príjmov pre našu spoločnosť, čo v snahe o vyváženú ekonomickú ukazovateľov musíme riešiť hľadáním iných zdrojov príjmu. Naším zámerom je prekročenie regionálnej hranice pôsobnosti, rozšírenie aktivít na celé územie SR, s cieľom poskyto-

vať všetky úzko špecializované služby, na ktoré máme výkonné kapacity naozaj skvelých kompetentných a skúsených odborníkov, tretím subjektom a novoziskávaným partnerom.

- **Nepocítili zníženie cien vašich služieb negatívne Vaši zamestnanci?**

Pokiaľ máte na mysli znížovanie plátov, tak nie. Naopak, môžeme len skonštatovať, že po ukončení kolektívneho vyjednávania boli naším zamestnancom priznané pracovné podmienky úplne porovnateľné s postavením zamestnancov chemičky. Spomeniem napríklad identickú mieru valorizácie plátov, rovnakú výšku príplatkov - mzdových

zvyšovaní, ako aj komplexné zlepšenie ich sociálneho postavenia.

- **Ste schopní udržať tento trend, na jednej strane znižovanie cien a na strane druhej zvyšovanie plátov?**

To je dobrá otázka. Určite každý náš zamestnanec sa ňou už neraz v duchu zaoberal. Je našou prvou snahou tento trend udržať a zároveň aj uspieť na trhu údržbárskych profesií poskytovaním kvalifikovaných, promptných a spoľahlivých služieb. Úspech spoločnosti priamo závisí od rozsahu finančných prostriedkov, ktoré spoločnosť získava poskytovaním služieb tretím odberateľom, kde vznikne aj nový priestor na zmenu rozsahu ako aj spôsobu ďalšieho ohodnotenia našich zamestnancov.

- Iw -

Sobotné dopoludnie 9.6.2007 sa v areáli bojníckeho športcentra stretlo okolo 150 zamestnancov NCHZ Global services spolu so svojimi ratolesťami, aby spoločne oslávili MDD. Pre deti, ale aj pre samotných dospelých bolo pripravených niekoľko športových súťaží, ako hod medicinbalom na cieľ, hod na basketbalový kôš, skákanie vo vreci pomedzi kužele, pretahovanie sa lanom, či volejbal. Všetky športové disciplíny sa niesli v duchu „nie je dôležité zvíťaziť, ale vyskúšať si, čo dokážem“, preto sladkú odmenu dostali v každej súťaži všetci

súťažiaci. Veľkou atrakciou boli aj koniky, na ktorých sa mohli detičky do sýtosti povozit. Deti mali možnosť vyskúšať si aj svoj umelecký talent pri maľovaní na magnetické tabule alebo veľké biele výkresy. Chvilami to vyzeralo, že všetkých osvieži aj dáždič, ale nakoľko spadlo len niekoľko kvapiek, jediným osviežením zostala pre deti kofola a pre dospelých pivo, ktoré sa podávali v priebehu celej oslavy MDD.

Organizátori pripravili pre všetkých aj guláš a navyše pre všetky deti tašku plnú prekvapení, sladkosti, pastely a perá.

- Iš -
Foto: jp

Od nového roka sa zriadením úseku energetiky a informačných technológií udiala podstatná zmena v personálnom posilnení obchodných činností. Práve tie prinášajú nemalé výnosy v oblasti poskytovania podporných služieb pre systémového operátora. Aby bol naplnený ambiciózný plán v tejto oblasti od 1.2. 2007 bol uzatvorený ďalší zmluvný vzťah so Slovenskou elektrizačnou prenosovou spoločnosťou na poskytovaní rozšírenej služby.

Dôležitou oblasťou je predaj a dokupovanie elektriny v úzkej súčinnosti s výrobným úsekom, aby konečný odberový diagram na nasledujúci deň zodpovedal aktuálnym požiadavkám pre naplnenie plánu výroby s optimálnymi nákladmi. Pre naplnenie tohto cieľa postupne rozširujeme počet obchodných partnerov. Od začiatku roka sa počet rámcových zmlúv zvýšil z 8 na 13.

Ďalšie zníženie nákladov prináša minimalizácia absolútnej odchýlky (rozdiel medzi zmluvným a skutočným odberom v každej obchodnej hodine). O správnom rozhodnutí hovorí podstatné zníženie hodnoty absolútnej odchýlky s ročnou úsporou vo výške cca 4 mil. Sk s ďalším kladným vplyvom na výnosy za podporné služby.

Pol roka Úseku energetiky a informačných technológií

V týchto dňoch na oddelení distribúcie elektro končí posledná etapa rekonštrukcie kompenzačných batérií pre usmerovače ČKD Si 3 až 7. Prínosom tejto rekonštrukcie je podstatné zníženie škodlivých vplyvov na pracovné a životné prostredie, nakoľko došlo k výmene a následnej likvidácii kondenzátorov s dielektrikom s obsahom PCB (karcinogén) za kondenzátory s dielektrikom bez škodlivých vplyvov. Ďalším prínosom je zvýšenie spoľahlivosti a prevádzkovej bezpečnosti týchto zariadení.

Novácke chemické závody vlastnia v súčasnosti 31 ks klimatizačných zariadení, ktorých údržbu si zabezpečoval každý útvar samostatne na základe objednávky až po vzniku poruchy. Žiadna preventívna údržba zariadení ako sú pravidelné prehliadky a výmeny filtrov neexistovala. Úsek energetiky a IT prišiel s iniciatívou prevziať a centrálnie zabezpečiť preventívnu údržbu týchto zariadení a nákup nových zariadení čím sa zabezpečí ich funkčnosť ako aj úspora pri nákupe zariadení a služieb.

S NCHZ Global Services sa nám podarilo dohodnúť systém odovzdávania pro-

tokolov o vykonaných prácach, protokolov o kalibráciách prakticky hneď po vykonaní činnosti, čo podstatne sprehľadňuje činnosť aj evidenciu a odrazilo sa to aj na eliminácii počtu závad z auditov v oblasti metrologie. Prebehlo niekoľko stretnutí na rôznych úrovniach s cieľom zlepšiť, sprehľadniť a zefektívniť spoluprácu pri údržbe zariadení. Výsledkom je operatívnejšia činnosť, zjednotenie evidencie najmä v oblasti metrologie a ochrán, k čomu prispelo aj vytvorenie funkcie TP metrologie a ochrán v oddelení distribúcie elektro.

Odbor informačných technológií realizuje niekoľko dôležitých projektov. Pre skvalitnenie systému nákupu, schvaľovania faktúr a zmlúv, pre riadenie dokumentácie ISO je pripravovaný nový elektronický obeh dokladov v akciovej spoločnosti. Tento systém by mal hlavne urýchliť a sprehľadniť schvaľovacie a rozhodovacie procesy, šetriť náklady a v neposlednom rade pomáhať šetriť životné prostredie znížením nákladov na tlač papierových dokumentov.

Pripravuje sa rozšírenie a modernizácia automatizovaného vyzorúvacieho

systému (AVS) pre krízový štáb a havarijnú komisiu, aby v prípade potreby mohli zodpovední pracovníci promptne reagovať na mimoriadne udalosti v spoločnosti. Pre zvýšenie bezpečnosti zamestnancov sa v spolupráci s garantom projektu - odborom riadenia výroby a BP pripravuje stacionárny monitoring vybraných nebezpečných látok I. etapu s operatívnou informáciou zamestnancov závodným rozhlasmom.

Za úzkej spolupráce s ekonomickým úsekom pripravujeme tiež projekt prechodu informačného systému v Nováckych chemických závodoch a.s. na Euro. Napriek odčleneniu organizačnej štruktúry od výroby sa potvrdilo predsa vzatie oboch úsekov pre úzku spoluprácu. Výsledkom v praxi bola perfektné zorganizovaná a hlavne zrealizovaná recertifikácia podporných služieb pri využití začiatku celopodnikovej odstávky v apríli. Aj napriek komplikáciám z dôvodu poruchy na HCL kolóny, THZ odboru riadenia výroby a BP, závodu karbid, odboru energetiky a oddelenia distribúcie elektro osobne dozorovali tento proces a zabezpečili podmienky zo strany systémového operátora.

Nový úsek prešiel skúškou ohňom aj pri externom dozorovom audite ISO 14001 zo strany SGS bez nápravných opatrení.

Ing. Marián Hluzák, vedúci ÚEaIT

Kamarát s karbidom

S karbidom sa Milan Oršula kamaráti už od detstva. Vtedy ešte netušil, že raz bude na dlhé roky súčasťou jeho života...

Novácki chlanci vedeli na čo sú dobré tie šedasté kamienky, ktoré šumia, keď na ne kvapne voda. Vedeli sa k nim vždy nejako dostať. Prehriali smetisko na Brezine, keď tam z chemickej fabriky vyviezli odpad. Veru občas zachránili z neho aj za hrst kúskov karbidu. Prvý dážď, ale aj ranná rosa by ich rýchle zlikvidovala. A malí uličníci mali z nich prevelký úžitok. Našli plechovicu od farby, na dne urobili klincom diery, vhodili kúsok karbidu. Stačilo ho trochu poplúvať, zatlačiť veko, chvíľu počkať...potom už len priložil k dierke zápalku. Ozvala sa rana ako z dela, veko odleto niekoľko metrov.

To ešte nepoznal, že v plechovici sa reakciou karbidu s vodou vyvíja acetylén, ktorý tak krásne búcha. Ale už vedel, pochopil, že je to plyn nebezpečný, razantný. Tento poznatok sa mu neskôr veľmi zišiel...

Pôvodne chcel ísť študovať na prievidskú „esvéesku“ a potom azda aj na vysokú školu. Urobil skúšky, ale napokon ho nezobrali. Asi bolo veľa uchádzačov a ešte viac „tlačeníek“. Neľutuje. Poslúchol radu starších, skúsenejších, aby išiel do chemického učilišťa. Chémia je vraj budúcnosťou pre mladých Nováčanov. Mali pravdu. Neskôr si dokonca urobil popri zamestnaní aj maturitu na chemickej priemyselke. Už dobre vedel čo znamenajú chemické vzorce C_2H_2 a CaC_2 ...

Začal ako mnohí jeho rovesníci z učilišťa, na prevádzky výroby vytlačovanej podlahoviny. Celých 11 rokov obsluhoval novú vytlačovaciu linku 1,5 metra širokej podlahoviny, ktorú postavili Rakúšanania a švajčiarsku miešačku surovín. Potom prešiel na tretí cech do sušiarne emulzného PVC. Tam pobudol ďalších desať rokov a keby bol zostal doteraz, už by sa chystal do dôchodku z prvej kategórie. Takto bude z Prievizde, kde sa aj s manželkou Margitkou presťahoval, cestovať do práce ešte tri roky.

Potom mu ponúkli prejsť pracovať do prevádzky výroby acetylénu z karbidu vápnika. A tu si spomenul na svoje chlapčenské hry. Vedel, že je to tak trochu riziková práca, ale čo si už v chemickej fabrike navyberáš. Že riziko tam skutočne je, potvrdilo keď pred časom vybuchol acetylén v odpadových kanáloch, kde sa nahromadil. Našťastie nikto vtedy nesedel na záchode. Lebo plamene vyšľahli zo všetkých potrubí a povyletovali aj kanalizačné poklapy. Ale všetko zlé je na niečo dobré a aj táto príhoda ľudí naučila, že zahrávať sa s acetylénom nie je dobré.

Prevádzka je zabehnutá desaťročia, ale je to človek, ktorý musí bdieť, aby všetko nepretržite klapalo ako treba. Musel sa naučiť obsluhovať počítač, kde aj štyrikrát za zmenu musí nastavovať váhy, kolko má byť pomletého karbidu, sledovať reakcie, striehnuť na každú zmenu v parametroch. Málokto vie, že acetylén treba vyprať i vysušiť. Pravdaže v práčke nie je voda, ale chlorman, ktorý

z acetylénu odstráni síru a ďalšie nepotrebné prímesi. A sušička?

To je lahoda najmä pri letných horúčavách. Vysuša sa, vlastne vymrazuje, pri mínus desať stupňov celzia. Dobre si je postáť pri vymrazovacej veži, keď slnko nelútostne pečie.

Vie dobre, že je súčasťou veľkého chemického kolosu, veľkej rodiny nováčckých chemikov. Pozná, že tak ako každý, aj on je zodpovedný za svoj úsek práce. Musí ustrážiť nepretržitý tok čistého acetylénu, ako suroviny na ďalšie spracovanie. On si svoju robotu doteraz vždy so ctou odvieďol. Majster

Jozo Feneš, či predák Jano Janček nemôžu na neho povedať krivého slova. Keď ho potrebujú vždy je ochotný, hoci preložiť, či vymeniť si zmenu. Ani mu už nepríde, že medzi spleť potrubí trávi soboty, nedele, nočné i denné sichty. Zvykol si na takýto rytmus.

A vo voľnom čase? Už dávno našiel záľubu v histórii a geografii. Zaujíma ho stredovek, má doma kopu kníh o tomto období ľudskej civilizácie. Rád virtuálne cestuje po vzdialených exotických krajinách. Možno sa raz do niektorej z nich pôjde pozrieť...

- Paľo Uhlík -

Laco Miština považuje za šťastie, že väčšinu svojho temer 43-ročného pracovného života v chemickej fabrike strávil pri pyrolýze. Každý kto v minulosti úspešne stúpil v kariérom profesnom rebríčku, niečo znamenal, zastával vyššiu funkciu, prešiel pyrolýzou. Bohuš Král, Števo Benzír, Edmund Glevitzký a mnohí ďalší. Podľa neho, bola to ohromná škola chemikov, ktorú nenahradí žiadne vysokoškolské štúdium. Začiatkom sedemdesiatych rokoch mal Laco dokonca tú česť, že jediným stlačeníom gombíka ju zapínal. S nostalgickou spomínkou, že ju tým istým červeným núdzovým vypínačom prvého apríla 1993 aj navždy zhasol. Dnes priznáva,

že si spolu s kolegami chvíľu mysleli, že to bol nepodarený prvoaprílový žart. Ale bola to realita...

Novácka fabrika bola osudom celej jeho rodiny. Veď otec Jozef ju staval a potom až do dôchodku v nej pracoval. Jeho starší brat Rudolf, sestra Alena a aj manželka Antónia v nej pracovali. Laco sa takisto stal pokračovateľom rodinnej ságy. Vyštudoval síce gymnázium, ale potom zistil, že ak chce pracovať v chemickej fabrike, musí si urobiť ešte odbornú maturitu. Začínal pri výrobe podlahoviny, po vojenčine chvíľu pracoval na treťom cechu pri sušení suspenzného PVC. Keď ale prišlo rozhodnutie v licencií postaviť v Nováčkoch pre-

Pyrolýzna škola

vádzku vysokotepelnej pyrolýzy ľahkého benzínu, bola to aj pre neho výzva.

Bola to na tú dobu obrovská investícia, približne dve miliardy korún. Domnieva sa, že novácki chemici už takú asi nezažijú, pretože dnes by to bolo najmenej 20 miliárd korún. Denno-denne bol s nemeckými montérmi, ktorí dávali dohromady mimoriadne zložité zariadenie. Projektanti navrhli takmer dvojnásobnú kapacitu zariadenia, ako mali dovtedy vo svete osvedčené podobné prevádzky. To bolo napokon aj kameňom úrazu, pretože sa nemeckým odborníkom nedarilo výrobu rozbehnúť. Ba aj odišli, povedali, že sa to skrátka nedá a nechali domácich doslova v štitku, aby si poradili sami.

Veľkým problémom bolo chladenie reaktorov, kde pri troch tisícoch stupňov celzia prebiehal základný proces štiepenia benzínu na etylén a ďalšie produkty. Postupne vychytili všetky muchy zariadenia. Pyrolýza sa stala najdôležitejšou prevádzkou fabriky. Aj prvý počítač pracoval práve v pyrolýze. Výroba bola doslova pupočnou šnúrou spojená s ostatnými prevádzkami v podniku.

Denne spotrebovala celý vlak ľahkého benzínu. Ale pri každej poruche, odstavke vždy časť produkcie zhorela na obrovskej fakle, ktorá neraz v noci osvetľovala Novácky. Ako majstra a vedúceho zmeny ho tieto obrovské straty mrzeli. Napokon sa ich podarilo znížiť na minimum. Pri pyrolýze zažil mnoho nebezpečných situácií. Ale keď bol on v zmene sa nikdy nič nestalo. Nepočí-

tajúc nejaké drobné oderky kože, malé poranenia. Obviazal si ich a pracoval ďalej. Je neuveriteľné, ale za celých 43 rokov ani raz nemaródoval. Jeho zdravotná karta je takmer prázdna...

Keď vyhlasi pyrolýzne reaktory, akoby mu ktosi zobral zmysel života. Chápal ekonomické dôvody, že ceny benzínu mimoriadne stúpili. Ale prečo tak rýchle rozobrali dovtedy výborne fungujúcu prevádzku, nepochopil. Možno by bol ešte prišiel jej čas. Sklamaná sa rozhodol odísť z fabriky do novej súkromnej firmy, ktorá vznikla v areáli fabriky jej atomizáciou. Po šiestich rokoch sa však vrátil späť. Vedel, že sa začínajú rozbiehať nové výroby, výsledky tvorivého umu výskumníkov a otvorených hláv z praxe. Malotonážna chémia je novou perspektívou chemičky. Naplno využíval obrovské skúsenosti z pyrolýzy pri montáži nových zariadení.

Pred štyrmi rokmi odišiel do dôchodku v prvej pracovnej kategórii. Ale dlho leňošil nevydržal. Zavolali ho, aby prišiel ešte pomôcť. Zaradili ho na oddelenie stratégie a rozvoja. Pomáhal rozbiehať výrobu novamalu a začínal realizovať aj ďalšiu úlohu, demerkuralizáciu odpadových vôd. Dokončia ju už iný. Od februára tohto roka už definitívne odišiel.

Venuje sa svojej záhradke. Števo ho, že mráz mu dopredu obral slubnú úrodu broskyň. Spočítal ich, zostalo ich na veľkom strome iba tridsaťšesť. Občas mu ešte kolegovia zatelefonojú, keď si nevedia rady. Občas aj príde ešte aj do fabriky. Z pyrolýzy zostala len podrobná maketa, podľa ktorej ju stavali...

-Paľo Uhlík-

Spoločenská kronika

*** Blahoželáme *** 20 rokov práce

Roman Mokoš (Z.plasty)
Viliam Okajček (Z.plasty)
Ludovít Hrehuš (Z.chémia)
Anton Košian (ZHÚ)
Jaroslav Martinec (Z.plasty)
Gabriela Uchytílová (ORK)
Miloš Kováč (ZHÚ)
Daniel Ziško (Z.plasty)
Irena Mazániková (ZHÚ)
Milan Kalinay (Z.plasty)
Tatiana Motúzová (OsAR)

25 rokov práce

Ing. Július Maňúch (Z.karbid)

30 rokov práce

Gabriela Kočnerová (ORK)
Mária Žufovská (ORK)
Viera Žufovská (ORK)
Anna Hudecová (ORK)

35 rokov práce

Milan Valach (Z.plasty)

40 rokov práce

Jozef Kováč (Z.chémia)

50 rokov veku

Rudolf Madaj (Z.plasty)
Jozef Koželuha (Z.karbid)
Vladimír Ružek (Z.plasty)
Ludovít Gajdošík (Z.plasty)
Eliáš Kuric (Z.karbid)

Michal Pačka (Z.plasty)
Ing. František Stanček (Z.chémia)

55 rokov veku

Rudolf Chalmovský (Z.plasty)

60 rokov veku

Ján Müller (ORVaBP)

Ing. Peter Chrenka (Odb.predaja)

Odchod do dôchodku

Anna Kabatiarová (ORLZ)
Viola Grausová (Odd.všeob.úč.)
Milan Valach (Z.plasty)

redakcia

Hubárska sezóna začala...

...je však rozpačitá. Najskôr, prekvapivo už začiatkom apríla, sa ukázali na trávnatých stráňach Strážovských vrchov májovky a smrčky. Potom prišli horúce a suché dni a májovky opäť začali rásť až v prvých májových dňoch. Nedočkavý hubári však už začali prehladávať aj lesy. Vyplatilo sa. Objavili sa prvé dubáky, ktoré sú medzi hubami najviac cenené. Je zaujímavé, že okrem dubákov, ešte začiatkom tohto mesiaca prakticky nerástli žiadne iné huby. A pretože ich bolo tak málo, skôr ako hubári, ich objavili muchy, chrobáky a slimáky. Hubári sa s týmito živočíchmi teda musia deliť a neraz prinesú domov iba torzá plodníc, alebo také, ktoré sú červíkmi prederavené ako sito. Výdatné dažde v posledných dňoch však sľubujú, že narastie dosť húb pre lesných obyvateľov i hubárov.

Text a snímka: (prš)

Stíhačky nad Novákmi

Bojová stíhačka MIG-29 a známe výcvikové takisto stíhacie lietadlo Albatros L-39 z leteckej základne v Sliachi, boli najväčšie atrakcie nedávneho 5. ročníka Dňa polície, záchranných zložiek a bezpečnostných systémov.

Pilot stíhačky plukovník Jozef Dobrotka a pilot Albatrosa major Roman Poláček sa museli obracať nad Novákmi, ukázali vyše 5 tisíc divákom z radov školskej mládeže z celého regiónu viacero prvkov vysokej pilotáže. Nad letiskom prelietali v malej výške minimálnou i maximálnou rýchlosťou, predviedli prudké stúpanie i klesanie a podobne.

Veľký záujem detí vzbudila aj veľká vojenská helikoptéra, univerzálne vozidlo Aligátor vojenskej polície a ďalšia technika.

Ukážkami výcviku, výzbroje a špeciálnej techniky sa predstavili policajti z Policajného zboru SR, príslušníci Mestskej polície v Prievidzi a Železničnej polície SR, takisto hasiči, ale aj Záchranná zdravotnícka služba, Horská záchranná služba a banskí záchranári z Hlavnej banskej záchrannej stanice v Prievidzi.

(rmš)

TAJNIČKA ...

...Chváli sa Mišo Janovi.

Mišo: **Včera mi vyšiel prvý článok.**

Jano: **Ty si novinár?**

Mišo: **(dokončenie v tajničke)**

niečo pre zábavu ...

TAJNIČKA ...

J. Poliak	Staro-german	Chlapci (hov.)	Súhlas	Ukaz. zámeno	OPUKA PEKAN ANTAL	Číslovka	Poros, ovlaž	Ruské mesto	Dcéra grófa	Argón	SOMR TODD LION	Rozpráv. chlapec	Venoval	Útok	Obal spisov
Polodrahokam					Hornina						Prvý muž				
Povraz					Páka Zlámal						Úzka doska Kultúr. dom				
Značka korenia				Skalná kuna Jediná						Klobúk Vrátil					
ŠPZ Malacky			Český herec Organizmus					Anglický chemik Plesy					ŠPZ Krupiny Lev (angl.)		
Slov. lekár						Poludnie Umelec					49 rímsky Chyba			Muž. meno (13.IX.)	Odkladá
TAJNIČKA															
URI KONTESA ALADIN	Značka lyží	Ťava Česká rieka					Banský chodník Značka kožuchovej						Odd.tech. kontroly Mohamed. boh		
Muž. meno				Morské vtáky Prvá žena					Odanil Švajč. kanton						
Popevok			Meno Kazana Okresný výbor					Oznámil Armád. dom						Ozaj ŠPZ Púchova	
Slov. kraj					Papagáj							A podobne (skr.)			
Ruská rieka					Dával radu										Vojen. pokrík

Škôlka v Novákoch bude mať už 121 rokov

(Za hrst' histórie, XXXIX. časť)

Len nedávno sme si pripomenuli 40. výročie vzniku materskej školy v Novákoch. História školských zariadení pre našich najmenších je však omnoho dlhšia. Z dejín vieme, že slovenský národ bol v Uhorsku vystavený národnostnej porobe. „Prerod“ Slovákovi na Maďarov mal byť definitívny. Úrady rozbehli kampaň na všetkých miestach. Za týmto účelom založili spolok F. M. K. E (Hornouhorský vzdelávaci spolok), ktorý sa smutne preslávil svojím odnárodňovacím pôsobením. Jedným z čestných členov jeho predsedníctva bol aj knieža Artúr Odescalchi z Novák. Spolok zriaďoval kultúrne inštitúcie a knižnice s ma-

ďarskou literatúrou, podporoval výučbu maďarčiny v školách. Pre najmenšie deti v Novákoch založil materskú školu. Stalo sa tak 14. októbra 1886. Z rokov 1908 a 1910 sa nám zachovali unikátne údaje o škôlke. Zariadenie v Novákoch viedol predseda, ktorým bol miestny farar Vincent Hayek. Členmi výboru v roku 1908 boli Rudolf Majtění, Jozef Líška, Jakub Hagara, Ján Petriska, Juraj Kmeť a Štefan Oršula. Zo 70 školopovinných detí bolo zapísaných 66, v zime škôlku navštevovalo 60 - 62 detí, v lete 45 - 48 detí. V roku 1910 bol výbor takmer rovnaký: Rudolf Patzko, Jakub Hagara, Ján Petriska a Juraj Kmeť. V tomto roku bolo zo 78 detí v školskom veku zapísaných 69, v zime ju navštevovalo 62 a v lete 50 detí. Opatrovateľkou bola Anna Cincíková-Norošovská. V školskom roku 1917/1918 mal spolok FMKE v prievidskom okrese materské školy len dve: v Bojniciach a v Novákoch. Štatistiky uvádzajú, že počet školopovinných detí vo veku 3-6 rokov je 75, z nich 61 bolo zapísaných. V skutočnosti škôlku navštevovalo v zime 58 a v lete 48 detí. V roku 1919 škôlku, symbol nenávideného pomáďarčovania zrušili. Od jej vzniku uplynie čochvíľa 121 rokov.

- Erik Klížan -

Kalendárium

- 1.7.1942** - začiatok výroby v židovskom pracovnom tábore v Novákoch
- 1.7.1992** - zriadený Domov pre matky s deťmi v Prievidzi
- 1.7.1997** - zriadená farnosť v Prievidzi Veľkej Lehôtky
- 2.7.1737** - zomrel Andrej Tamašovič, kňaz, ľudovýchovník pracovník, narodil sa v Oslanoch
- 5.7.1632** - narodil sa Izák Caban, evanjelický kňaz, filozof, pedagóg, študoval v Prievidzi
- 7.7.1827** - zomrel František Knapovský, náboženský spisovateľ, bernolákovec, narodil sa v Oslanoch
- 8.7.1897** - narodil sa v Oslanoch Anton Šandrik, hudobný pedagóg, zbornajster
- 9.7.1972** - zomrel v Lazanoch Štefan Petic, jezuita, maliar kostolov, pochovaný v rodisku
- 11.7.1897** - zomrel Imrich Czápy, piarista, pedagóg, študoval a pôsobil v Prievidzi
- 15.7.1942** - narodil sa Ivan Chrenko, basketbalový reprezentant, pôsobí v Prievidzi
- 16.7.1897** - zomrel Jozef Benedikt Věčeji, piarista, pedagóg, básnik, pôsobil v Prievidzi
- 16.7.1922** - založená jednota Federácie proletárskej telovýchovy v Handlovej
- 17.7.1947** - katastrofálny požiar kostola v Chrenovci
- 17.7.1987** - odovzdaný Dom Klub dôchodcov v Oslanoch
- 18.7.1912** - narodil sa v Breznanoch Ján Kamil Beňadiak, publicista, kultúrny pracovník
- 18.7.1912** - narodil sa v Prievidzi Jozef Stražan, bábkar
- 22.7.1827** - katastrofálny požiar v Nitrianskom Pravne
- 25.7.1882** - narodil sa Gejza Turba, úradník, archeológ, pôsobil a zomrel v Prievidzi
- 25.7.1982** - znovu odhalenie pamätnej tabule V. Benediktimu v Nedožeroch
- 28.7.1697** - zomrel Tobiáš Masník, evanjelický kňaz, učiteľ, spisovateľ, narodil sa v Z. Kostolanoch
- 28.7.1837** - narodila sa v Novákoch Flóra Majténiová, poetka, spisovateľka
- 28.7.2002** - zomrel Viliam Miklaš, ľudový majster, košíkar, pôsobil v Nitrianskych Sučanoch
- 29.7.1977** - založený turistický oddiel Baník v Lehote pod Vtáčnikoch
- 31.7.1942** - zomrel Ján Červeň, SŠ prof., spisovateľ, pôsobil v Prievidzi

DOM ŽIVOTA BEZ DROG

Viac než 400 klientov závislých na drogách, alkohole, liekoch, alebo hazardných hrách sa vystriedalo za desať rokov v resocializačnom zariadení Provital - Dome života bez drog v Koši pri Prievidzi.

Pri príležitosti nedávnych osláv desiateho výročia od jeho vzniku, sa približne sto z nich prišlo podávať zakladateľovi a riaditeľovi tohto jubilujúceho zariadenia, takisto bývalému alkoholikovi Mariánovi Daubnerovi, ktorý im so svojimi spolupracovníkmi pomohol nájsť nový zmysel života.

Od Bane Nováky, kde pracoval,

získal v roku 1997 v obci Koš, na pokraji poddolovaného územia rodinný dom. Bol voľný, už odkúpený od pôvodných majiteľov kvôli rozširujúcej sa ťažbe uhlia. Zriadil v ňom miesto pre ľudí, ktorí sa po ústavnom liečení od závislosti dobrovoľne rozhodli v ňom prežiť niekoľko mesiacov, aby sa upevnili vo svojom rozhodnutí vymaniť sa zo

svojej závislosti.

Riaditeľ Daubner si nedovolí presne povedať, koľko klientov, ktorí necelý rok pobudli v Provitali, dodnes abstinuje. Týmto ľuďom totiž kedykoľvek hrozí návrat k pôvodnému spôsobu života. Všetko záleží len od ich pevnej vôle a rozhodnutia zmeniť svoj život. Je však presvedčený, že väčšina klientov je v boji so svojou závislosťou úspešná. Viacerí si založili rodiny a Daubner sa teší, že dovedna má už 16 vnúčat, ktoré ho právom považujú za svojho „starého otca“.

(rem)

Za vysvedčenie útek?

O niekoľko dní donesú naše deti domov vysvedčenie. Možno nebude podľa našich predstáv. Strach z trestu spôsobuje u detí skratové konanie. Jedným z takých je i odchod z domu. Políciati v rámci prevencie zorganizovali preventívny projekt „Breviár bezpečia a istoty“, s ktorým navštevujú školy v našom kraji. „Cieľom projektu je upozorniť verejnosť na problematiku odchodov detí z domu, poukázať na riziká, ktoré im hrozia. Polícia chce aj na základe projektu upevniť a prehĺbiť spoluprácu s občanmi pri pátraní po nezvestných osobách,“ vysvetľuje Katarína Hlaváčová z KR PZ v Trenčíne. U mladistvých a maloletých osôb sú dôvodmi úteku najmä nehody s rodičmi. Zo 169 nezvestných osôb v Trenčianskom kraji, bolo v minulom roku 66 mladistvých a maloletých osôb. Z nich políciati vypátrali 64. Prácu polície pri pátraní po týchto osobách uľahčuje, ak rodičia poznajú priateľov svojho dieťaťa a vedú, v akom prostredí sa pohybuje. „Rodičia a ich deti by si preto mali, za každých okolností, nájsť čas na vzájomnú komunikáciu. Pretože práve rozprávanie sa o problémoch a pocitoch mladých a citlivý prístup rodičov by mohli zabrániť, obvyčajne plánovanému úteku ich potomkov, a tak minimalizovať jeho tragické následky,“ dodáva K. Hlaváčová.

- Erik Klížan -

V HORNEJ ŠKOLE SADILI SMREKY

V stredu 6. júna 2007 sa v areáli hornej školy zazelenali stovky sadeníc. Hovorí Alena Oršulová, koordinátorka projektu zo ZŠ v Novákoch: „Motívom nášho projektu je ochrana a tvorba životného prostredia. Priestory našej školy sa nachádzajú v susedstve objektov technických služieb, ktoré sú nevzhľadné. Preto sme sa rozhodli skultúrniť školský areál, zvýšiť jeho estetickú úroveň výsadbou živého plotu.“ Na realizáciu projektu získali grant z programu Ľudia pre stromy

od Nadácie Ekopolis a skupiny Skanska v SR vo výške 40 tisíc korún. Za tieto zabezpečili tristo sadeníc smreku, ktorými si skultúrniť prostredie školy. Desiatky malých i veľkých záhradníkov kopal, sadilo a poievalo. Takto si vyskúšali ochranu prírody v praxi a naplnili poslanie projektu „Zelená záhrada pre krásu a oddych“. Už čoskoro budú mať možnosť si spoluprácu zopakovať, veď na jeseň pribudnú v okolí školy ďalšie listnaté a ihličnaté stromy.

- Erik Klížan -

Trinásty titul pre vodných pólistov NCHZ

Vodnopólová extraliga, ročník 2007, sa záverečným turnajom, ktorý sa uskutočnil v dňoch 2.a 3. júna 2007 v Národnom centre vodného póla (NCVP) Nováky skončila. Najviac však domácich fanúšikov zaujímalo, či hráči NCHZ Nováky potvrdia aj doma svoju suverenitu, s akou účinkovali v košíckom bazéne, kde sa odohrali dva predchádzajúce turnaje. Zodpovedným prístupom a v snahe nesklamáť fanúšikov a priaznivcov vodného póla v Novákoch, všetkých súperov aj v domácej vode hladko porazili a záver posledného stretnutia extraligy proti najväčšiemu súperovi Hornets Košice, vyznel ako exhibícia tímu NCHZ. Takto dali bodku za sezónou a oprávnené získali ďalší titul.

Práve pri tomto chvíľu zostanem a urobím krátku rekapituláciu extraligových ročníkov. Doposiaľ sa odohralo pätnásť ročníkov najvyššej ligovej súťaže vo vodnom póle. Len dva krát sa družstvo umiestnilo na druhom

mieste a to v roku 1993 a 1997, kedy titul získala Slávia UK Bratislava. Víťazstvom v ročníku 2007 uzavrel klub vodného póla NCHZ v športe málo vídanú sériu desiatich získaných titulov po sebe, ale aj desiatich víťazstiev v Slovenskom pohári, teda tzv. „double“.

K štatistike extraligy sa ešte vrátíme, ale záverečná tabuľka hovorí jasne o výsostnom postavení nováckeho póla na Slovensku.

Chcem touto cestou poďakovať

všetkým, ktorí sa zaslúžili o tieto úspechy. Hráčom, trénerom, funkcionárom a tiež rodičom, ktorí sa pričínili o pomoc pri zabezpečovaní chodu klubu, hlavne v mládežníckych kategóriách. Moje osobné poďakovanie patrí vrcholovému manažmentu NCHZ. Tak ako každý šport, aj vodné pólo je v značnej miere závislé od podpory sponzorov. Som rád, že túto podporu zo strany NCHZ, za ktorú ešte raz v mene KVP NCHZ ďakujem, sme vedeli premietnuť do dobrých výsledkov a k tomu, že

sme v sezóne 2007 jednoznačne najúspešnejší klub na Slovensku.

Eduard Prelovský, prezident KVP NCHZ

1. Nováky	19	17	0	2	253:12	34
2. ČH Hornets	19	12	2	5	207:167	26
3. ŠKP	19	10	3	6	184:143	23
4. Slávia UK	19	3	1	15	163:215	7

Majstri SLOVENSKA

1993 - Slávia UK	2000 - NCHZ
1994 - NCHZ	2001 - NCHZ
1995 - NCHZ	2002 - NCHZ
1996 - NCHZ	2003 - NCHZ
1997 - Slávia UK	2004 - NCHZ
1998 - NCHZ	2005 - NCHZ
1999 - NCHZ	2006 - NCHZ
2007 - NCHZ	

◀ **Zlava hore:** tréner: V. Prelovský, hráči: M. Gogola, J. Zaťovič, P. Kováč, P. Kertész, A. Janiček, L. Cipov, I. Szabo, M. Grman- kapitán, M. Grman st.-ved. družstva. **Zlava dole:** P. Cachovan, V. Plachý, P. Malík, J. Bielik, M. Halač, P. Gáfel, J. Valach.

Novácka 500-vka

Klub rýchlostnej kanoistiky DAK Kiaba Nováky Vás pozýva na Novácku 500-vku tradične organizovanú na Nováckom jazere, ktorá sa uskutoční 7. a 8. júla 2007. Odštartujeme v sobotu o 10:30 hod.

Príďte povzbudiť zverencov klubu!
-rr-

Informačný servis...

MDK NOVÁKY

14.7.2007 - futbalový štadión
NOVÁCKY LETNÝ DEŇ - kultúrne podujatie pre rodiny so zaujímavými atrakciami

KINO NOVÁKY

24.6.2007 o 18.00 hod.
KRÁLOVNÁ - VB/Franc./Tal., dráma, české titulky, MP/12, vstupné 59,- Sk

30.6.2007 o 18.00 hod.
SPIDERMAN 3 - USA, dobrodružný sci-fi akčný film, MP/12, vstupné 70,- Sk

predpredaj vstupeniiek ~ hod. pred predstavením, zmena programu vyhradená

INZERCIA

Predám nepoužitú biele plastové okno V90cm x Š80cm cena 2500 Sk. Kontakt: 0904 339 660.

Holandania v Novákoch

V dňoch 7.-12. júna 2007 sa uskutočnil tréningový tábor holandských vodných pólistov a pólistiek. Spolu 27 mladých ľudí, ktorí sa zaoberajú vodným pólom a ich 7 vedúcich si vybrali za miesto prípravy Národné centrum vodného póla v našom meste. Water polo school of North Netherlands vodnopólová škola severného Holandska, tak znie názov organizácie, ktorá pripravuje mladých pólistov a pólistky pre kluby vodného póla. Na otázky nám odpovedal riaditeľ vodnopólovej školy Holandska Hendrik-Jan Nijdam.

● **Prečo ste si zvolili práve Nováky za miesto vášho tréningového tábora?**

V minulom roku štartovalo na Dunajskom pohári reprezentačné družstvo Holandska a moji priatelia z tímu ma informovali o dobrých podmienkach na prípravu práve tu v Novákoch. Kontaktovali sme funkcionárov vodnopólového klubu NCHZ a celý tábor sme jednoducho spoločne zorganizovali.

● **Ako sa vaším hráčom a funkcionárom v Novákoch páčilo?**

Máte tu krásny športový objekt, ktorý Vám musíme len a len závidieť. U nás v Holandsku trénujeme väčšinou len

v 25 - metrových bazénoch, hlavne v zime, čo nie je práve najlepšie.

● **Čo Vás v Novákoch najviac prekvapilo?**

Ochota Vašich ľudí pri riešení čo len malých problémov pri organizácii. Nie všade sa stretne s takou ústretovosťou. Čítali sme sa v Novákoch veľmi dobre a už sme dohodli ďalšie kontakty. V nasledujúcich dňoch bude v Holandsku stretnutie zástupcov vodnopólových klubov, kde budem kolegov informovať o vašom NCVP a skvelých podmienkach na prípravu v ňom. V mene našej výpravy aj ja ďakujem a želim veľa úspechov.

Víťazom družstvo Elektrolýzy

V. ročník nohejbalového turnaja 3-oj členných mužstiev o "Putovný pohár vedúceho závodu chémia" sa uskutočnil 1. 6. 2007 od 15⁰⁰ hod na asfaltovom ihrisku pri motoreste v Novákoch - Lelovciach. Turnaja sa zúčastnilo 6 družstiev z jednotlivých prevádzok Závodu chémia. **Výsledky:**

Elektrolýza - Acetylénické alkoholy 2 : 1 (12:14, 11:7, 15:13)
Sušenie - EA + TIPA 0 : 2, (6:11, 4:11)
Nezávislí - Elektrolýza 0 : 2, (6:11, 5:11)

EA + TIPA - Soľanka 1 : 2, (7:11, 11:9, 8:11)

Acetylénické alkoholy - Nezávislí

0 : 2, (8:11, 4:11)

Soľanka - Sušenie 2 : 0, (11:3, 11:8)

O 3. miesto:

Nezávislí - EA + TIPA 1 : 2, (11:8, 14:16, 6:11)

O 1. miesto:

Elektrolýza - Soľanka 2 : 0, (11:3, 11:8)

Víťazom sa stalo družstvo Elektrolýzy v zložení Ján Komáromi, Vojtech Zimányi a Rudolf Habrman. (jj)

ICH SRDCA PATRIA ŠPORTU

(zľava): Mgr. P. Oršula, Mgr. P. Mojžiš, Bc. J. Oršula

"Takto si predstavujem zápal pre hru. Toto družstvo, ktoré „žilo“ na ihrisku, nevzdávalo sa v žiadnej situácii, žiadna lopta nebola pre nich stratená, či beznádejná. Naše družstvo muselo hrať stále naplno a využívať najlepších hráčov. Ich jedinou nevýhodou bolo, že nemali hráčov na striedanie. V tomto prípade 4. miesto nepatrí porazeným, ale hráčom s veľkým športovým srdcom a majstrom nohejbalovej hry," povedal majster sveta v nohejbale Laco Bartek o trojici nováčanov, ktorá reprezentovala trenčiansky kraj na XI. ročníku olympiády školských pracovníkov.

NOVÁCKY CHEMIK - mesačník regionálnych zaujímavostí, vydávajú Novácke chemické závody, a. s.

Redaktori: Mgr. Milan STANISLAV, Ľubica WALOVÁ. **Adresa redakcie:** Novácke chemické závody, a. s., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky, tel.: 046/568-4663, fax: 046/568-9250, e-mail: mstanislav@post.sk, lubica.walova@nchz.sk. **Redakčná rada:** Bc. Marek RATTAJ, Ing. Dana HAGAROVÁ, Ing. Peter HOLÝ, Ing. Róbert HOJČ.

Zaregistrované: Okresný úrad v Prievidzi, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, pod registračným číslom RT-4/2000-BA.

Grafika a tlač: TIMAN SLOVAKIA, s.r.o., BOŠANY

Zadarmo pre zamestnancov NCHZ, NCHZ Global services a obyvateľov mesta Nováky. Nepredajné.

Autorské práva na texty a snímky uverejnené v časopise NOVÁCKY CHEMIK sú vyhradené. Preberanie a používanie fotografií, textových a iných materiálov je bez písomného súhlasu NCHZ zakázané.